

Namen van God in het boek Jona

Jona 1 - 4

Jahweh en Elohim

In het boek Jona valt op dat in de eerste hoofdstukken steeds sprake is van de HEERE, en in de laatste hoofdstukken van 'de Heere God' of alleen 'God'. Is hier een verklaring voor?

De manier waarop de Heilige Geest de verschillende namen en titels van God gebruikt is altijd leerzaam voor ons, en dit moet zorgvuldig worden bestudeerd door allen die ernaar streven de wegen van God met de mens en in het bijzonder met het volk Israël door de verschillende tijdsbedelingen heen te begrijpen. Helaas helpen ook overigens uitstekende vertalingen ons niet altijd zoals het behoort.

Het gaat hier vooral om de namen *Elohim* en *Jahweh* (JHWH). Deze worden in onze vertalingen weergegeven door 'God' en 'de Heere' (de laatste soms met hoofdletters, soms met kleine letters). Deze namen wijzen op belangrijke waarheden. 'God' staat voor het Hebr. 'Elohim' en komt 15 maal voor, 'HEERE' staat voor 'Jahweh' en komt 26 keer voor. Er zijn vele namen van God in Zijn heilig Woord en elk heeft zijn eigen betekenis; daarom heeft elke godsnaam voor het hart van de gelovige ook een eigen, mooie boodschap. Psalm 68 is bijzonder rijk aan namen en titels van God; er zijn hier minstens twaalf verschillende. De laatste en hoogste openbaring van God is de naam 'Vader', die door de Zoon van Zijn liefde aan ons is bekendgemaakt in het Nieuwe Testament; en door deze naam zijn de heiligen van nu met Hem verbonden als Zijn kinderen, Zijn zonen en Zijn erfgenamen.

De Bijbel begint met *Elohim*. Tot aan Genesis 2:3 vinden we geen andere naam. Deze benaming spreekt van de goddelijke soevereiniteit: God is de machtige Oorsprong van alles. ‘Jahweh’ is Zijn Naam in de verbondsrelatie met mensen. Het is inderdaad wonderlijk dat Hij Zich heeft verwaardigd om met de mensen vertrouwelijk om te gaan; daarom lezen we in Genesis 2 vanaf vers 4 over de HEERE God (eigenlijk ‘Jahweh Elohim’).

Laten we eens kijken naar de verschillende relaties in Genesis 2:

- Verzen 4-6: De hemelen en de aarde in relatie tot Hem. Hij heeft ze geschapen, alles is het werk van Zijn handen.
- Verzen 7-15: De mens staat in relatie tot Hem. Hij blies de levensadem in zijn neusgaten; zo werd de mens tot een levend wezen.
- Verzen 16-20: De mens in relatie tot de schepping onder hem, als heer ervan.
- Verzen 21-25: De man in relatie tot de vrouw. Hij is haar hoofd.

Namen in het boek Jona

Hier in het boek Jona zien we dat de zeelieden eerst over God spreken als ‘Elohim’. Ze waren zich niet bewust van een speciale relatie met Hem, ze kenden Hem niet. Maar ze erkenden Hem als de Allerhoogste, Die de storm zou kunnen bedaren als Hij dat wilde. Helaas hebben velen in deze tijd waarin het licht van het evangelie ons bestraalt geen grotere kennis van de Schepper dan deze zeelieden. Toen de hand van God in deze zaak openbaar kwam en zij de geloofsbelijdenis van Jona hadden gehoord in hoofdstuk 1:9, riepen ook zij tot de HEERE (vs. 14); zij vreesden Jahweh en slachtten offers en deden geloften aan Hem (vs. 16).

De HEERE God deed in Genesis 1 en 2 allerlei bomen uit de aardbodem opkomen, die begerenswaardig waren om te zien en goed om van te eten; ook de boom des levens in het midden van de hof, en de boom van de kennis van goed en kwaad. Hij plantte deze bomen in het midden van de hof. En de ‘God van de hemel, Die de zee en het droge gemaakt heeft’ (Jona 1:9) werd voor de zeelieden meer dan alleen de Schepper. Zij leerden Hem kennen als de trouwe en liefdevolle Onderhouder van Zijn schepselen – en dit gebeurde voordat de Zoon van de Vader uit de hemel neerdaalde om Zijn liefde volledig te openbaren. Het eenvoudige geloof van de zeelieden kan velen van het volk van Jona beschamen, die hoewel ze het Woord van God bezaten, de afgodische wegen van Jerobeam, de zoon van Nebat, navolgden.

Letten we er nu op hoe Jona over God spreekt. Door het hele boek heen is de naam Jahweh op zijn lippen, de naam die elke ontwikkelde Jood herinnerde aan Gods trouw (Mal. 3:6). Onder deze grote Naam zag Hij weer om naar Zijn volk, door het uit het land Egypte te bevrijden (Ex. 6). Hoewel Jona zelf ons in zijn boek in een minder goede geestelijke toestand wordt getoond, had hij het besef van de relatie met zijn God niet verloren. 'Ik vrees de HEERE', had hij gezegd (1:9).

De Heilige Geest bevestigt het ook in Jona 2: 'En Jona bad tot de HEERE, zijn God, vanuit het binnenste van de vis' (2:1). Aan het einde van zijn gebed riep hij in het geloof de woorden: 'Het heil is van de HEERE' (2:9). En zelfs toen hij zich ergerde aan Gods erbarming met Ninevé, bad hij tot de HEERE (4:2). Dat is opmerkelijk. Met Hem hebben wij allemaal te maken, omdat Hij de vonk van het geloof in ons hart heeft gelegd en het besef dat wij bij Hem horen. Hij waakt over ons en wil ons in leven houden, zelfs als wij zijn afgedwaald. Laten we toch het hele onderwijs van 2 Petrus 1 ter harte nemen en ons oefenen in het geloof, met ijver en geestelijke energie. Dit is de kant van onze verantwoordelijkheid.

In tegenstelling tot Jona spreekt de koning van Ninevé tegen zijn volk alleen over 'God' (Elohim). De naam waarmee het volk Israël Hem kende, kwam bij de bevolking van Ninevé dus niet over hun lippen. Zij beseften wel dat ze zwaar tegen hun Schepper hadden gezondigd; zij beefden bij de aankondiging van Zijn oordeel en vernederden zich voor Hem. Zoals we weten, zet Jeremia 18:7-10 de principes uiteen van Gods handelen met de naties. Zijn ogen zien hen, en van tijd tot tijd achtervolgt Hij hen in Zijn toorn; maar Hij is altijd bereid om genade te betonen.

Gods regeringswegen moeten overigens niet worden verward met Zijn genade in Christus. Het uitstel zoals de Ninevieten dat kregen, is niet hetzelfde als de eeuwige vergeving van onze zonden, zoals die nu aan iedereen wordt aangeboden in het evangelie (Hand. 13:38-39). We moeten niet denken dat we op grond van de boetedoening van de Ninevieten, zoals beschreven in hoofdstuk 3:8-10, alle toenmalige inwoners van Ninevé in de hemel zullen terugzien – hoewel het niet onwaarschijnlijk is dat enkelingen (misschien velen) eeuwige zegen hebben gevonden als gevolg van deze waarschuwing.

In de huidige crisis – dit werd geschreven tijdens de Tweede Wereldoorlog – lijden de volken van de aarde als nooit tevoren. Hij Die op Zijn troon is gezeten en rechtvaardig oordeelt, is over hen allemaal ontstemd. Maar als een volk, en al zou het er maar één zijn, zijn eigen toestand zou zien in Zijn licht en de langdurige minachting en de overtreding van Gods aanspraken zou erkennen, dan zou Hij het vergeven en zouden vrede en rust kunnen terugkeren.

Wederzijdse beschuldigingen lossen niets op. Naties die alleen het onheil en de vernietiging van buurlanden op het oog hebben, zouden de woorden van de profeet Oded in 2 Kronieken 28:9-11 ter harte moeten nemen. Toen de zegevierende tien stammen tweehonderdduizend Joodse gevangenen meevoerden, trad deze profeet het leger dat naar Samaria terugkeerde, vrijmoedig tegemoet en zei tegen hen: 'Zie, door de grimmigheid van de HEERE, de God van uw vaders, over Juda, heeft Hij hen in uw hand gegeven, en u hebt hen gedood met een woede die tot aan de hemel reikt. En nu denkt u de Judeeërs en de inwoners van Jeruzalem aan u te onderwerpen als slaven en slavinnen. Maar hebt u zelf dan geen schulden bij de HEERE, uw God? Nu dan, luister naar mij en breng de gevangenen terug die u van uw broeders als gevangenen weggevoerd hebt. Want de brandende toorn van de HEERE is tegen u.'

